

Datum

Februari 2025

Onze referentie

48719556

verslag

Overleg vertegenwoordigers Ring 2 met de Inspectie van het Onderwijs

Vergaderdatum en -tijd

16 oktober 2024, 13:00u - 15:00u

Vergaderplaats

Utrecht, Vergadercentrum Vredenburg

Aanwezig

Connect Groen, ISBO, NDV, NJPV, NMV, Sectorraad
Praktijkonderwijs, VBSO/VGS, Vereniging van
Vrijescholen, Verus, VOS/ABB, Inspectie van het
Onderwijs

Agendapunten

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Er zijn desgevraagd geen aanvullingen of wijzigingen op de agenda.

VOS/ABB meldt dat zij per 1 januari 2025 een nieuwe directeur hebben, Frank de Wit.

Verus meldt dat Berend Kamphuis per 2 maart 2025 met pensioen gaat.

De VBSO vertegenwoordigt mede de VGS in dit overleg. VBSO/VGS meldt dat bij VGS een nieuwe bestuurder is aangetreden.

De (onafhankelijke) voorzitter van de Ringen meldt dat hij vertrekt bij de organisatie waar hij nu werkzaam is. Hij blijft wel voorzitter van de Ringen, deze functie is op persoonlijke titel.

De voorzitter licht toe dat de opzet van de Ringen deze keer anders is. Er wordt een knip gemaakt tussen het formele en informele gedeelte. Na één uur zal het formele deel worden afgesloten. Van het formele deel wordt een verslag gemaakt, van het informele gedeelte niet. Dit is een pilot voor het komende schooljaar (2024-2025) om te bezien of dit de kwaliteit van de gesprekken ten goede komt.

1a. Verslag Ringen 1 en 2 van 15 mei 2024

In het verslag van het vorige Ringen-overleg zijn een aantal actiepunten opgenomen. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) geeft per actiepunt de stand van zaken aan:

Vervolggesprek onderwijsresultaten, naar aanleiding van agendering van dit onderwerp in de Ringen: dit heeft inmiddels plaatsgevonden met een aantal leden

Datum

Februari 2025

Onze referentie

48719556

van de Ringen. Dit was een nuttig gesprek en de opbrengsten worden door de inspectie ook meegenomen in het nieuwe onderzoekskader.

Afspraken met de Nederlandse Arbeidsinspectie: bij het vorige overleg was toegezegd dat de afspraken tussen de Nederlandse Arbeidsinspectie en de inspectie schriftelijk zouden worden gedeeld met de leden van de Ringen. Aanleiding hiervoor was een opmerking over de sociale veiligheid van personeel. De beide inspecties zijn nog in overleg met elkaar dus er is nog geen mogelijkheid om iets te delen. Het lijkt erop dat dit wordt ingevuld vanuit de al bestaande verplichting voor schoolbesturen (in het kader van Arbo) rond de periodieke risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E). Wanneer dit verder is uitgekristalliseerd zal de inspectie meer toelichting geven.

In het vorige Ringen-overleg is geconstateerd dat de langetermijnagenda teveel onderwerpen bevat. Naar aanleiding daarvan is bezien welke onderwerpen via een andere weg geadresseerd kunnen worden, bijvoorbeeld als factsheet. Verder zullen de Ringen-overleggen de komende jaren vooral gebruikt worden voor het onderzoekskader 2027, dat in ontwikkeling is.

Eén van de onderwerpen op de langetermijnagenda is het Jaarwerkplan 2026 van de inspectie. De inspectie stelt voor om daarvoor een aparte sessie in te plannen voor de Ringen, zodat de Ringen-deelnemers kunnen reageren op de plannen.

Een ander onderwerp is de Wet uitbreiding bestuurlijk instrumentarium (Wubi). Er is niet veel extra te vermelden dan wat er in de wet en de toelichting daarop staat. Er zijn voor de inspectie wel meer aangrijpingspunten, maar de onderliggende wetgeving is niet veranderd. Er zijn alleen meer 'kapstokjes' om sneller wanbeheer vast te kunnen stellen.

Er zijn geen verdere vragen over of opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

1b. Langetermijnagenda en nieuwe werkwijze Ringen

De voorzitter wijst de Ringen-deelnemers op de data voor de Ringen in 2025, deze zijn per email verspreid.

VOS/ABB vraagt waarom de bespreking van het onderzoekskader 2027 in maart in het informele gedeelte van de Ringen is gepland. De inspectie licht toe dat eerst het inhoudelijke gesprek over de kaders wordt gevoerd, in een later stadium wordt dit onderwerp in het formele deel geagendeerd.

VBSO/VGS vraagt of het klopt dat alle Ringen-overleggen nu weer voor bestuurders zijn. De inspectie bevestigt dit.

Over de nieuwe werkwijze van de Ringen dit kalenderjaar (in de vorm van een pilot) zijn de Ringen-deelnemers geïnformeerd via een oplegger. Zoals eerder toegelicht wordt het overleg gesplitst in een formeel en een informeel gedeelte.

VBSO/VGS merkt op dat het fijn is dat er op deze manier meer ruimte is voor de dialoog. De vraag is wel hoe het eruit gaat zien. Een andere vraag is hoe de uitkomsten een plek krijgen aangezien er geen verslag wordt gemaakt. Wat zegt dit over de vrijblijvendheid? Dit zijn punten om alvast mee te nemen in de evaluatie. De inspectie beaamt dat dit goede evaluatievragen zijn. Verder zullen er van het informele gedeelte wel aantekeningen worden vastgelegd voor het collectief geheugen.

Verus brengt in dat de behoefte aan dialoog wat hen betreft ook voortkomt uit de meer gelaagde werkelijkheid. De vraag daarbij is wie de agenda bepaalt van het informele gedeelte; is er in de visie van de inspectie ook ruimte voor het 'schurende' gesprek? De inspectie antwoordt bevestigend op de laatste vraag; het moet wel over onderwijs gaan, maar de Ringen-deelnemers worden ook uitgenodigd om onderwerpen in te brengen. De voorzitter vult aan dat het informele gedeelte ook beoogt dat er vrijer gesproken kan worden, zonder dat dit wordt vastgelegd voor de Tweede Kamer.

1c. Proces actualisatie onderzoekskaders 2025

Aan de hand van een korte presentatie geeft de inspectie een toelichting op het proces van de actualisatie van de onderzoekskaders. Eerst komt de planning aan de orde. In het maart-overleg van de Ringen wordt het overzicht van te verwerken wijzigingen voorgelegd. In april volgt een schriftelijke raadpleging en zal ook weer een online vragenuurtje worden georganiseerd. In het Ringen-overleg van mei worden de Staat van Wijzigingen en de conceptkaders geagendeerd.

Een aantal wijzigingen zijn al te voorzien, waaronder de aanpassing van de positie van de standaard OPO (Basisvaardigheden), de herziening Wet Educatie en Beroepsonderwijs, Versterking positie ouders en leerlingen in het passend onderwijs en de Wet/besluit terugdringen verzuim.

Er zijn geen verdere vragen over het proces.

De inspectie geeft vervolgens nog een toelichting op de aanpassing van de positie van de standaard OPO. Deze standaard gaat over de basisvaardigheden: taal, rekenen en burgerschap en heeft veel aandacht gekregen. Er is inhoudelijk veel draagvlak voor de standaard, echter het bleek voor het onderwijs moeilijk om dit goed georganiseerd te krijgen.

In het eerste jaar zijn geen oordelen gegeven, wel herstelopdrachten. Het oorspronkelijk plan was om na één jaar alsnog te gaan oordelen, echter de inspectie heeft ervoor gekozen om dat niet te doen. Wel wil de inspectie per 1 augustus 2025 gaan oordelen. De standaard OPO zal dan echter geen kernstandaard worden. Ook wordt nog nagedacht over de beslisregels; hiervoor wordt onder andere een analyse gemaakt van de herstelopdrachten. In het volgende Ringen-overleg komt de inspectie hier op terug, als onderdeel van het proces van de actualisatie van de onderzoekskaders.

De ISBO vraagt of er dan sprake is van een soort algoritme. De inspectie licht toe dat dit niet het geval is. Het gaat om vragen als; is het voldoende als je drie van de vier elementen op orde hebt? En hoe ga je als inspecteur om met verschillen? Het is dus meer een beslisregel en geen algoritme. De ISBO vraagt daarop of dit niet kwetsbaar is. De inspectie geeft aan dat daarom eerst de data wordt geanalyseerd. In een volgend Ringen-overleg wordt dit nader toegelicht, juist ook zodat het navolgbaar is. Het gaat dus echt over de afweging die inspecteurs maken.

Tot slot benoemt de inspectie wel algoritmes te gebruiken voor andere zaken, deze zijn ook geregistreerd.

Verus brengt in dat deze toelichting blootlegt dat dit soort oordelen in essentie een constructie zijn. Dat maakt het kwetsbaar. Dat ligt niet zozeer aan de inspectie maar heeft wel iets pijnlijks, gezien wat het doet in de maatschappij.

De Sectorraad Praktijkonderwijs geeft aan dat zij als praktijkonderwijs streefdoelen hebben. Zij hechten er belang aan dat er ook op die manier naar hen gekeken wordt.

VOS/ABB maakt de vergelijking met het gelijknamig maken van breuken; kun je dit wel doen op deze manier? De inspectie antwoordt dat dit ook voor hen een dilemma is en de wens is om daarin transparant te zijn. Maar het ook niet zo zijn dat alles wordt gemiddeld. In ieder geval zal in gezamenlijkheid (intern bij de inspectie) worden besloten hoe dit allemaal zal worden gewogen.

1d. Actualiteiten

De inspectie brengt het regeerakkoord ter sprake. Dit bevat veel nieuwe taken voor de inspectie. En een overlading als toezichthouder betekent ook een overlading voor het veld. Kortom, het is veel en er zijn voorlopig nog weinig voorstellen te zien die tot minder leiden, behalve dan een voorstel voor vermindering van administratieve lasten. Daarbij komt dat er ook nog wetten uit het Kabinet-Rutte IV aankomen. De inspectie is hier druk mee bezig. Verder is door het ministerie van OCW een efficiencykorting van 2,5% gesteld over vijf jaar, ingaand in 2025. Dit geldt ook voor de inspectie. Hiervoor is binnen het ministerie van OCW een werkgroep ingesteld.

De Sectorraad Praktijkonderwijs vraagt of de genoemde 2,5% olopend is. De inspectie licht toe dat het gaat om 0,5% per jaar.

VBSO/VGS vraagt of de relatie met burgerschap ook terugkomt. De inspectie antwoordt dat dit één van de genoemde nieuwe taken is. Er zullen hiervoor ook uitvoeringstoetsen worden gedaan, de inspectie zal daarbij in ieder geval blijven wijzen op de last voor scholen.

2. Toelatingscriteria Ringen

De voorzitter leidt het agendapunt in. Bij de stukken voor dit overleg zat ook een voorstel voor toelatingscriteria voor de Ringen. Dit is opgesteld omdat het protocol

Datum

Februari 2025

Onze referentie

48719556

hierin niet voorziet en er met enige regelmaat verzoeken komen van organisaties om toe te treden tot de Ringen.

De Ringen-deelnemers krijgen de gelegenheid om te reageren op de toelatingscriteria.

Er blijken twee organisaties niet op het overzicht van deelnemers te staan in het document: de Nederlandse Dalton Vereniging en de VBSO. De inspectie zal dit corrigeren.

VBSO/VGS vraagt of het klopt dat Ring 1 min of meer afgebakend is en dat Ring 2 wel kan worden uitgebreid. De inspectie licht toe dat uitbreiding van Ring 1 niet is uitgesloten. Dit is in Ring 1 vanmorgen ook besproken.

VBSO/VGS benoemt dat de Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs en de Vereniging Balans eigenlijk ook in Ring 1 thuishoren. De Sectorraad Praktijkonderwijs sluit zich hierbij aan. De inspectie zegt toe dit intern te zullen bespreken.

VBSO/VGS verwijst naar het criterium 'Link met het onderwijs'. Hier worden drie typen besturen genoemd, waarvan de derde is 'Vertegenwoordiger besturen van speciaal onderwijs'. Dit lijkt dubbel te zijn; deze besturen vallen ook onder de noemer 'Vertegenwoordiger besturen van openbaar onderwijs of een denominatie'. Dit kan wat VBSO/VGS betreft geschrappt worden.

VBSO/VGS benoemt verder dat er nog wat openheid in de criteria zit. Dit is mooi maar tegelijk kan het overleg daardoor erg uitdijen; het moet niet te groot worden. De inspectie beaamt dit, daarom speelt de omvang van de organisaties ook een rol in de criteria.

De Vereniging van Vrijescholen geeft aan zich te kunnen vinden in de criteria. De vraag is wel of er wellicht al voorbeelden zijn van organisaties die afvallen, en of er niemand wordt buitengesloten. De inspectie licht toe dat bijvoorbeeld onderwijsadviesbureaus zijn uitgesloten van deelname. Ook zijn de toelatingscriteria geen wet van Meden en Perzen maar een hulpmiddel.

Connect Groen vraagt naar de definiëring van 'vernieuingsstroming', wat wordt hiermee bedoeld? Van oorsprong waren dit bewegingen zoals bijvoorbeeld Montessorionderwijs. De inspectie geeft aan dat er ook nieuwe stromingen zijn, bijvoorbeeld Iederwijs of de iPadscholen. Deze zijn echter ook weer gestopt. De NJPV geeft daarop aan het criterium 'robuustheid' een goede afweging te vinden.

De NMV geeft aan zich te kunnen vinden in de toelatingscriteria en vraagt wie er uiteindelijk beslist over het al dan niet deelnemen. De inspectie geeft aan dit zelf te doen, maar hier ook altijd transparant in te zijn.

Datum

Februari 2025

Onze referentie

48719556

De Sectorraad Praktijkonderwijs wijst erop dat de leerlingvertegenwoordiging van het speciaal onderwijs nog niet op de lijst staat, de LBVSO. De inspectie zegt toe deze suggestie mee te zullen nemen.

De inspectie concludeert dat het stuk wordt aangepast aan de hand van de gemaakte opmerkingen. In een volgend overleg kan het dan hopelijk als hamerstuk geagendeerd worden.

3. Proces onderzoekskaders 2027

De inspectie informeert de Ringen aan de hand van een korte presentatie over het onderzoekskader 2027 en de betrokkenheid van de Ringen daarbij. De presentatie start met een toelichting op de redenen voor het ontwikkelen van een nieuw kader, waaronder het vasthouden en verbeteren van effectiviteit en de verbinding met ontwikkelingen in het onderwijs, de politiek en de samenleving.

De ontwikkeling van het kader kent drie fases: de ontwerpfase, de ontwikkelfase en tot slot het bestuurlijk traject. De Ringen worden betrokken bij de laatste twee fases. Tot slot licht de inspectie het tijdspad toe, inclusief de momenten waarop het kader in de Ringen wordt besproken.

De NMV merkt op dat we ons nu in de ontwikkelfase bevinden en vraagt of het wel zinvol is om de Ringen-deelnemers nu pas te spreken, de ontwerpfase is immers al voorbij. De inspectie licht toe dat zij intern een aantal uitgangspunten heeft vastgesteld, echter in het eerste gesprek zal daarop worden teruggekomen en gaan we terug naar de basis. De NMV vult aan graag echt mee te willen praten, er moet geen sprake zijn van een 'schijn democratie'. De inspectie geeft aan graag de reacties van de Ringen-deelnemers op de uitgangspunten te horen.

Connect Groen vraagt of er sprake is van een nieuw of een vernieuwd onderzoekskader. Begint de inspectie 'van nul af aan'? De inspectie licht toe te spreken over 'nieuw' maar het vooralsnog te houden op 'vernieuwd'. Ook omdat intern het gesprek wordt gevoerd over de vraag of het kader zoals het er nu ligt nog is wat we willen. Ook is het nog de vraag waar het uiteindelijk op uitkomt.

4. Rondvraag en sluiting

Verus brengt nog een punt in naar aanleiding van het verslag. Er zou vanuit hen nog een verduidelijkende email volgen over hun opmerking n.a.v. de actualisatie onderzoekskaders en de standaard OPO. Verus merkte destijds op dat het begrip 'oordelen' ten onrechte is genoemd in relatie tot de stimulerende rol van de inspectie. Dit is inmiddels ingehaald door de publicatie van het onderzoek van Renée van Schoonhoven over herstelopdrachten. Verus heeft nog steeds de wens om een keer dieper op deze materie in te gaan. De inspectie geeft aan hier graag op in te gaan en meldt daarbij dat er op de website een reactie is gepubliceerd op het onderzoek van Van Schoonhoven.

De voorzitter sluit het formele gedeelte van de vergadering af.